

Genadeloze hardheid voor frauderende boeren

Jan Huijgen – Eemlandhoeve Inspiratiehuys

Het hakt er opnieuw in. Boeren die met de mest frauderen, met wegbermen sjoemelen zodat hun landoppervlakte groter is, en nu met meerlingen kalveren de fosfaatboekhouding omzeilen. Een derde van de melkveesector zou dit mogelijk doen – duizenden boeren. Asociaal, onprofessioneel en dom.

Tot zover deze stand van zaken. Wie durft verder te kijken? Wie durft in de modder te kijken waarin boeren werken om hun bedrijf, hun bestaan, en hun bedrijfsopvolging – hun toekomst - te volharden? Wie durft ook te kijken naar de oorzaken van dit gedoe op het boeren erf? Wie heeft het lef om ook de harde feiten van ons maatschappelijk voedselsysteem in de ogen te zien?

We pochen en zijn trots als Nederland om als tweede landbouwexporteur bekend te staan. In een prachtig verhaal wordt dat omschreven: Nederland droomland voor landbouw- voorbeeld voor de wereld. Ondertussen: de bodem gaat kapot, de biodiversiteit (met insecten en al) gaan naar de haaien, de voedselintegriteit/voedingswaarde neemt af, dieren worden steeds meer opgehokt, eerlijke prijzen kun je schudden en boerenbedrijven verdwijnen.

De 'grote opdracht' aan de boer: meer, meer, meer. Efficiëntie, efficiëntie, efficiëntie, groter, groter grootst, goedkoper, goedkoper, goedkoper. En het systeem eromheen hebben we met elkaar vormgegeven: een nationale overheid met zijn stimulering van export, landelijke infrastructuur en kennis/innovatiebudgetten om de 'grote opdracht' mogelijk te maken. Banken die alleen geld beschikbaar stellen als deze 'grote opdracht' uitgewerkt wordt op de boerderijen. En in hun kleine letters willen ze de complete afhankelijkheid doorvoeren als je niet voldoet aan hun verplichtingen. En op scholen en universiteiten prenten ze dit model in de jonge boerenkoppen, zodat ze dat gaan uitvoeren. Provincies en gemeenten geven in hun ruimtelijke ordening alleen toestemming aan de 'grote opdracht'-boerderijen. Winkels slaan op het ene grote aambeeld: 'Goedkoopste prijs, bij ons nog goedkoper' - en dat vervolgens doorgeeft van boven naar beneden, waarna de inkopers dat weer als 'harde feiten' bij de boer neerleggen. Consumenten worden in dit systeem meegezogen en denken onbewust: 'Wat makkelijk, goedkoop eten. Nu kan ik net weer mijn nieuwe Iphone 10 kopen, of nog een vakantie reisje boeken naar een idyllisch land.' Terwijl ze als burger terecht willen opkomen voor een eerlijke en groene producten uit een bijzondere omgeving.

Kortom: Wie zitten er achter dit ontspoorde voedselmodel? Wij samen. Durven we dat in te zien?

Er is een verhaal van een wijs man.

Er kwamen mensen met iemand op de proppen, die ze op heterdaad betrapt hadden vanwege gepleegde fraude. Hij was niet de enige. Harde beschuldigende vingers richtten zich op die figuur. Wat te doen? Strafrecht, uit de kring, einde verhaal met hem. De wijze man zweeg. Schreef in het zand op de grond. En zei: 'Wie van jullie zonder fouten is... pak die figuur genadeloos aan.' Ze liepen een voor een weg. Toen zei de wijze man: 'Waar zijn ze gebleven?' Hij antwoordde: 'Ze zijn weggelopen.' De wijze man zei: 'Ik zeg er niets over dan dit: 'Ik kijk jou in de ogen, en dieper dan dat. En ik zeg je: 'Pleeg geen fraude meer.'

Hoe bied je uitzicht aan een boerensector die in een 'overlevingsmodus' zit? Een uitweg is dat burgers en boeren gezamenlijk weer hun verantwoordelijkheid rond hun voedsel oppakken. De boeren alleen lukt dat niet meer. Ze zijn uitgemolken.

-->Zie ook: <https://givethechange.nl/pages/burgers-boeren-4-food>, een nationaal initiatief om burgers en boeren weer met elkaar te verbinden.